

Ontwerp startbeslissing signaalgebied

GROENE MEERSEN (SG_R3_BPO_04)

ZEDELGEM

STATUS/VERSIE: goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 31/03/2017

LEESWIJZER

Op 31/03/2017 nam de Vlaamse Regering een beslissing over de vervolgstappen (vervolgtraject en beleidsopties) voor dit signaalgebied. Deze beslissing kadert in de uitvoering van de conceptnota (VR 29 maart 2013) met de aanpak voor het vrijwaren van het waterbergend vermogen in kader van de korte termijnactie van het groenboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Deze fiche beschrijft voor het signaalgebied Groene Meersen de gekozen beleidsopties (ontwikkelingsperspectief) en het vervolgtraject op basis van een ontwerp-startbeslissing, zoals voorbereid door de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid.

Hoofdstuk 1 geeft een algemene situering van het signaalgebied weer en hoofdstuk 2 motiveert de afbakening van het signaalgebied. Hoofdstuk 3 beschrijft de overstromingsgevoeligheid van het signaalgebied en in hoofdstuk 4 worden de diverse visies op dit gebied besproken.

Hoofdstuk 5 omvat een korte weergave van het overleg dat met de betrokken lokale besturen gevoerd werd.

In hoofdstuk 6 wordt aangegeven voor welke beleidsoptie(s) gekozen is/zijn en welk instrument en/of initiatiefnemer hieraan gekoppeld zijn. Naargelang de rol van het signaalgebied voor het behoud van waterbergend vermogen en het algemeen beoordelingskader, zoals opgenomen in de omzendbrief LNE/2015/2, om nieuwe ontwikkelingen in overstromingsgevoelig signaalgebied te beoordelen, werd een keuze gemaakt tussen de volgende 3 opties:

1. Optie A - beperkte randvoorwaarden (type infiltratie, waterconservering,..)

indien de bestemming compatibel blijkt met het waterbergend vermogen, eventueel mits beperkte randvoorwaarden (bv voor infiltratie of waterconservering);

2. Optie B - maatregelen met behoud van bestemming (type overstromingsvrij bouwen)

indien er een overstromingskans bestaat maar de bestemming compatibel kan zijn met het waterbergend vermogen mits overstromingsvrij bouwen;

3. Optie C - vrijwaren van bebouwing

indien de bestemming niet compatibel is met het waterbergend vermogen en vrijwaren van bebouwing op basis van de overstromingskans aangewezen is.

Hoofdstuk 7 omvat de conclusies voor het signaalgebied en geeft de richting weer op basis waarvan de omzendbrief "Richtlijnen voor de toepassing van de watertoets bij het vrijwaren van het waterbergend vermogen in signaalgebieden" in dit gebied toegepast moet worden. In dit hoofdstuk is ook de beslissing van de Vlaamse Regering van 31/03/2017 opgenomen.

De conceptnota, de omzendbrief en de beslissing van de Vlaamse Regering van 31/03/2017 zijn terug te vinden op www.signaalgebieden.be.

BIJLAGEN

- Fiche signaalgebied [Groene meersen Zedelgem](#) zoals goedgekeurd op de Algemene bekkenvergadering Brugse Polders dd. 12/11/2015

1 Situering

1.1 Algemeen

Gemeente(n): Zedelgem

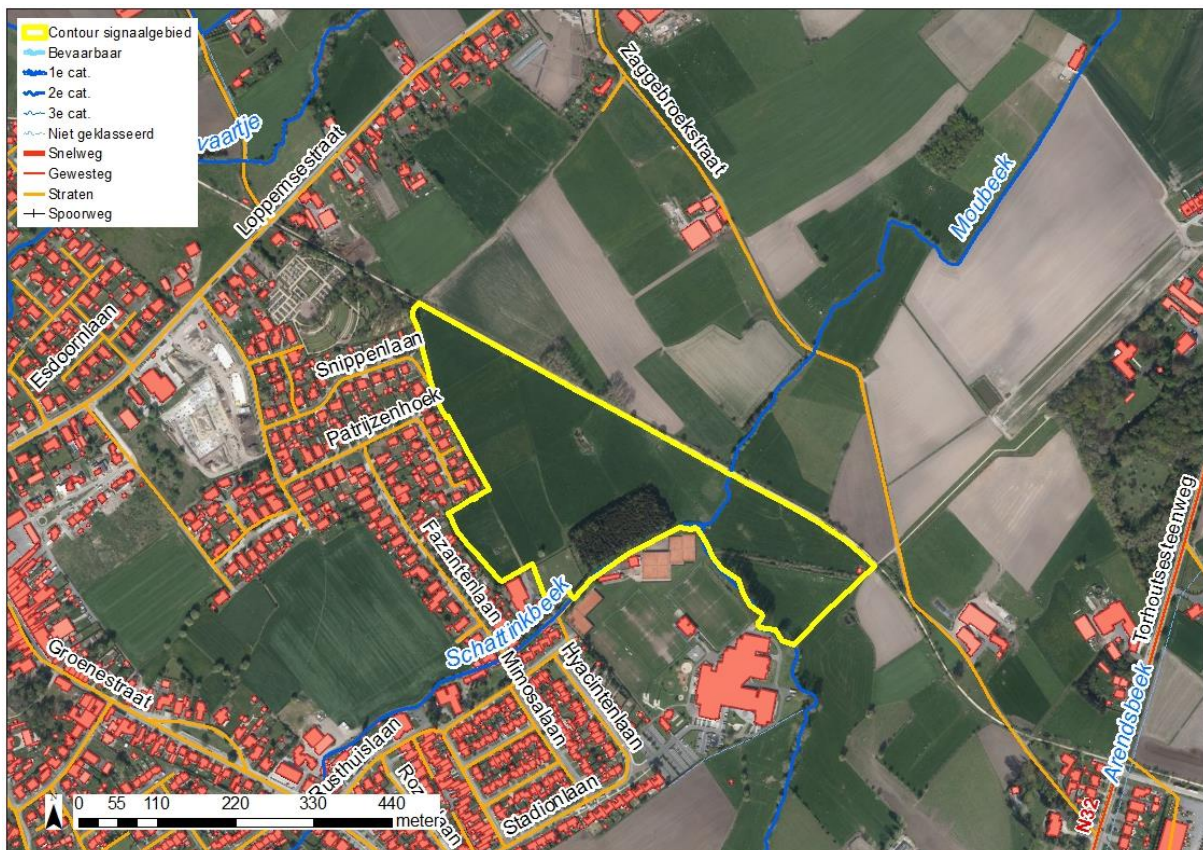
Provincie(s): West-Vlaanderen

Ligging: Het signaalgebied heeft een bestemming als woonuitbreidingsgebied (westelijk deel) en als recreatiegebied (oostelijk deel). Het betreft weilanden gelegen ten noorden van het gemeentelijk sport- en recreatiedomein de Groene Meersen. Deze zijn gelegen aan de samenvloeiing van de Schattinkbeek in de Mouwbeek. Het signaalgebied wordt in het noorden begrensd door een de spoorwegbedding van de voormalige lijn Zedelgem-Vloetenveld (voormalig munitiedepot) die vandaag ingericht is als fietsverbinding.

Bekken: Brugse Polders

Betrokken waterlopen: Moubeek VHAG 2284 // prov. nr WH.10.14 en Schattinkbeek VHAG 2239 // prov. nr WH.10.14. – afstroomgebied Kerkebeek

Oppervlakte: 11,77 ha

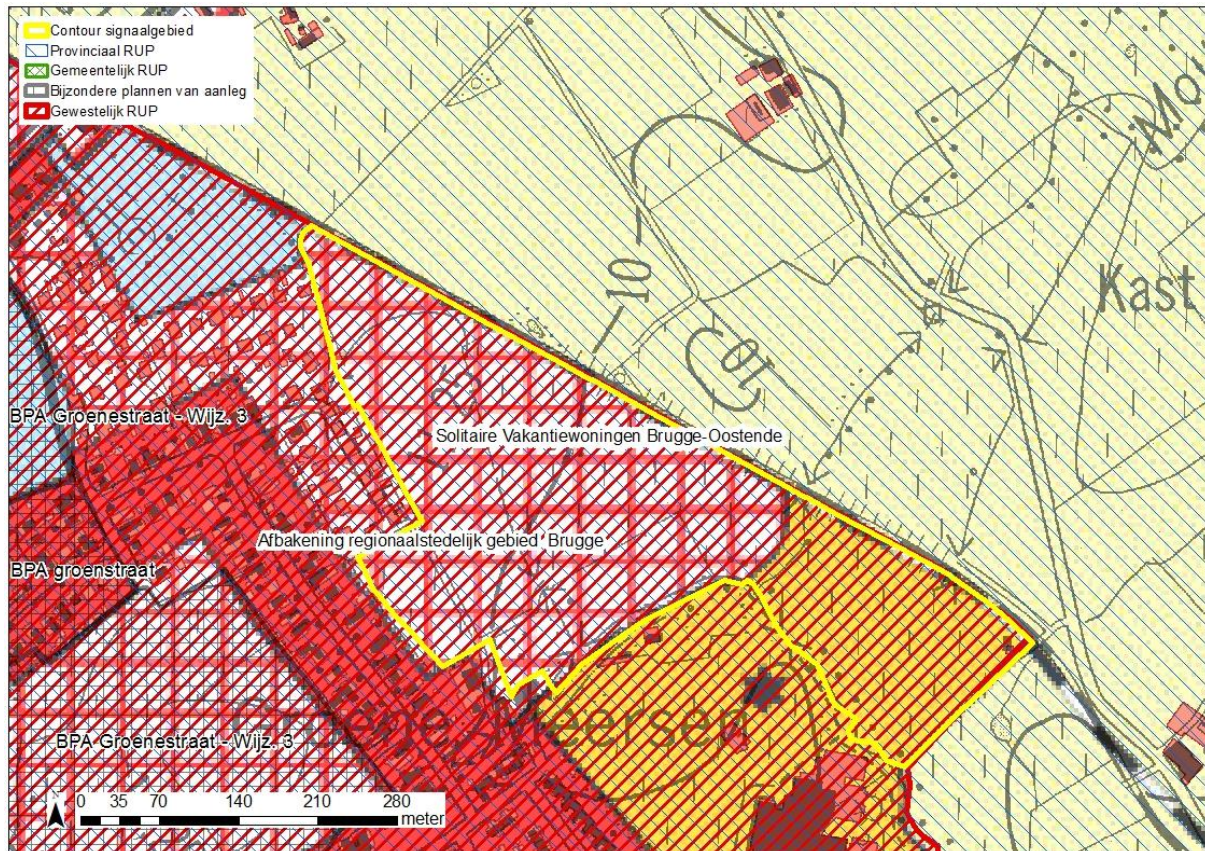
Figuur: situering signaalgebied op orthofoto (medio 2015) met aanduiding van gewestwegen, straten, waterlopen en de bebouwingstoestand volgens het Grootchalig Referentiebestand GRB. Bronnen: AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

Huidige planologische bestemming:

Het westelijk deel is woonuitbreidingsgebied en het oostelijk deel recreatiegebied.

Globale beschrijving:

Momenteel heeft het signaalgebied een invulling als weiland. Er zijn geen woningen gesitueerd binnen de afgebakende contour.

Figuur: situering signaalgebied op gewestplan met aanduiding van goedgekeurde BPA's en RUP's en weergave van de bebouwingstoestand volgens het Grootschalig Referentiebestand GRB. Bronnen: Ruimte Vlaanderen en AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

2 Selectie en afbakening signaalgebied

Het signaalgebied werd op 12/11/2014 door de Algemene Bekkenvergadering Brugse Polders geselecteerd voor opname in de prioritair te onderzoeken signaalgebieden.

Het signaalgebied wordt afgebakend op die percelen van zowel het woonuitbreidingsgebied als van het recreatiegebied die nog niet zijn ontwikkeld en waar geen verkavelingsvergunningen voor zijn afgeleverd.

3 Watersysteem

3.1 Overstromingsrichtlijn¹

3.1.1 OVERSTROMINGSGEVAARKAART

In het kader van de Europese Overstromingsrichtlijn (ORL) werden overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten opgesteld aan de hand van hydraulische modellen. De overstromingsgevaarkaarten zijn de kaarten die de 'fysische eigenschappen' van de overstromingen beschrijven zoals de overstromingscontouren, waterdieptes en stroomsnelheden. De overstromingsgevaarkaarten geven geen informatie wat betreft de gevolgen, de kwetsbaarheid voor of het risico van de overstromingen.

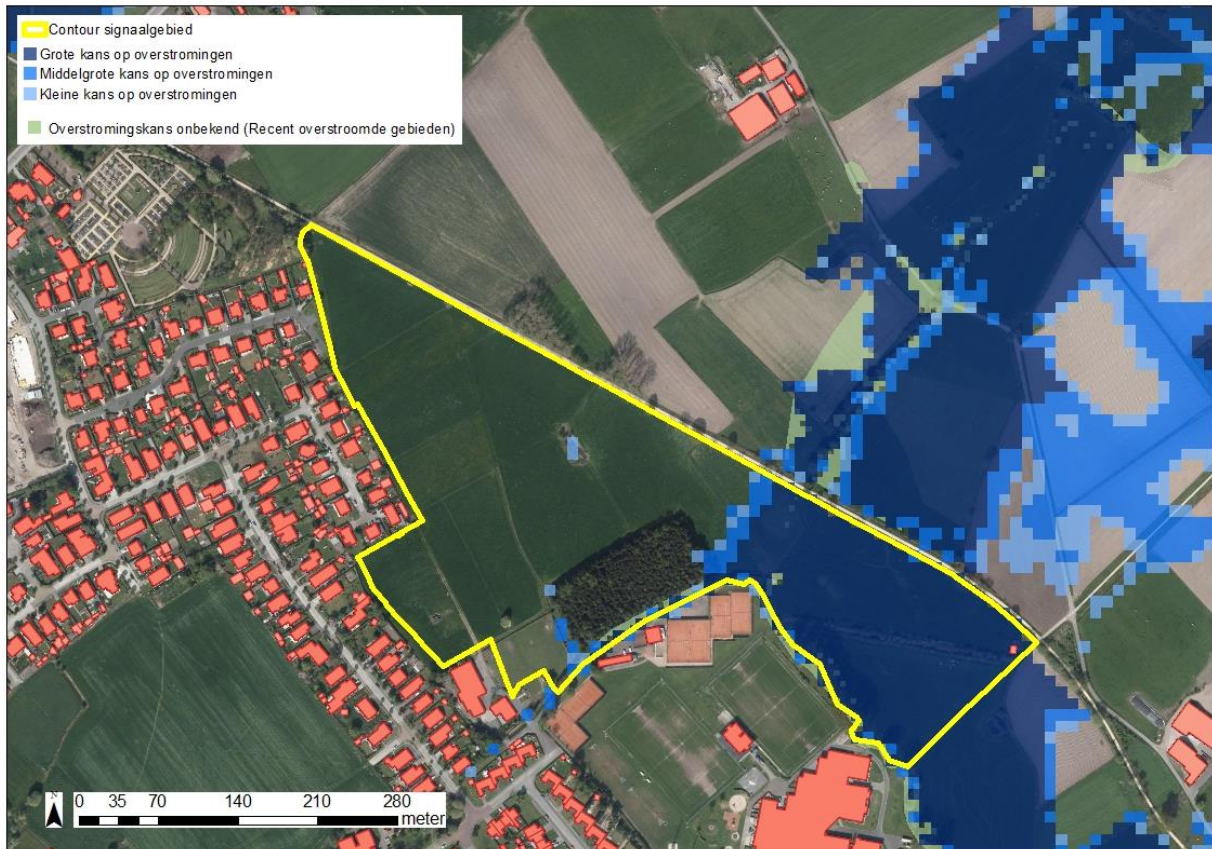
De ORL stelt dat 3 scenario's in beschouwing dienen te worden genomen voor de overstromingskaarten: kleine kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 1000 jaar of een uitzonderlijke gebeurtenis), middelgrote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 100 jaar) en grote kans op overstromingen(terugkeerperiode van grootteorde 10 jaar).

Vermits het niet zinvol is om voor elke waterloop hydraulische modellen op te stellen, werd in Vlaanderen de basiskaart hydrografisch netwerk opgesteld die alle waterlopen omvat waarvoor de overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten werden opgesteld. De basiskaart hydrografisch netwerk werd opgesteld volgens het principe dat alle waterlopen met een potentieel significant overstromingsrisico en waterlopen die water afvoeren van waterlopen met een overstromingsrisico meegenomen worden. Daarnaast werd ook de volledige kustlijn beschouwd.

Wanneer er geen gemodelleerde overstromingsgevaarkaarten beschikbaar zijn wordt enkel de kaart van de Recent Overstroomde Gebieden (ROG) weergegeven². De kaarten geven steeds de huidige situatie weer en houden geen rekening met mogelijke of geplande ingrepen.

¹ Richtlijn 2007/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's. Deze richtlijn werd omgezet in het decreet Integraal Waterbeleid op 16 juli 2010.

² gebiedsdekkende afbakening van alle effectief overstroomde gebieden in Vlaanderen in de periode 1988 tot heden

Figuur: De blauwe contouren geven de huidige overstromingskans weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskans. De groene contour geeft de recente overstroomde gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.

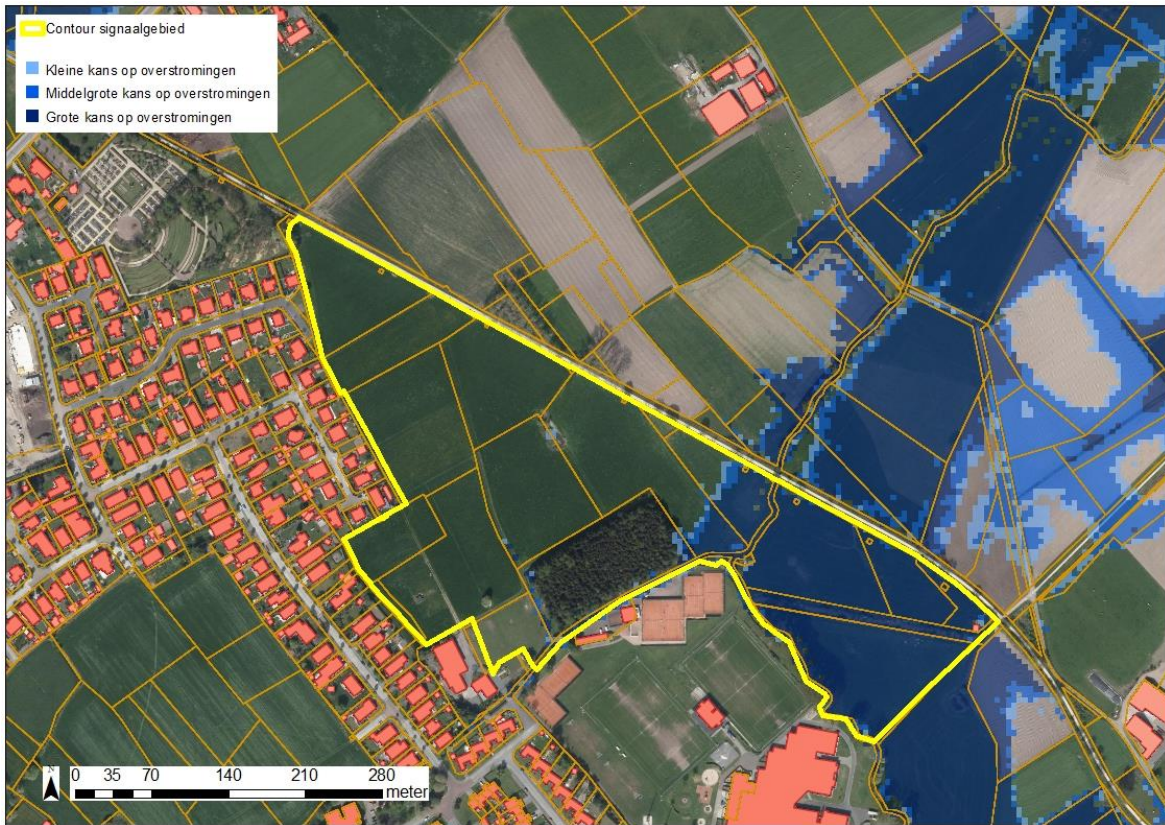
Volgens de overstromingsgevaarkaarten kent het oostelijk deel van het signaalgebied een grote kans op overstromingen (T10).

3.1.2 KLIMAATTOETS

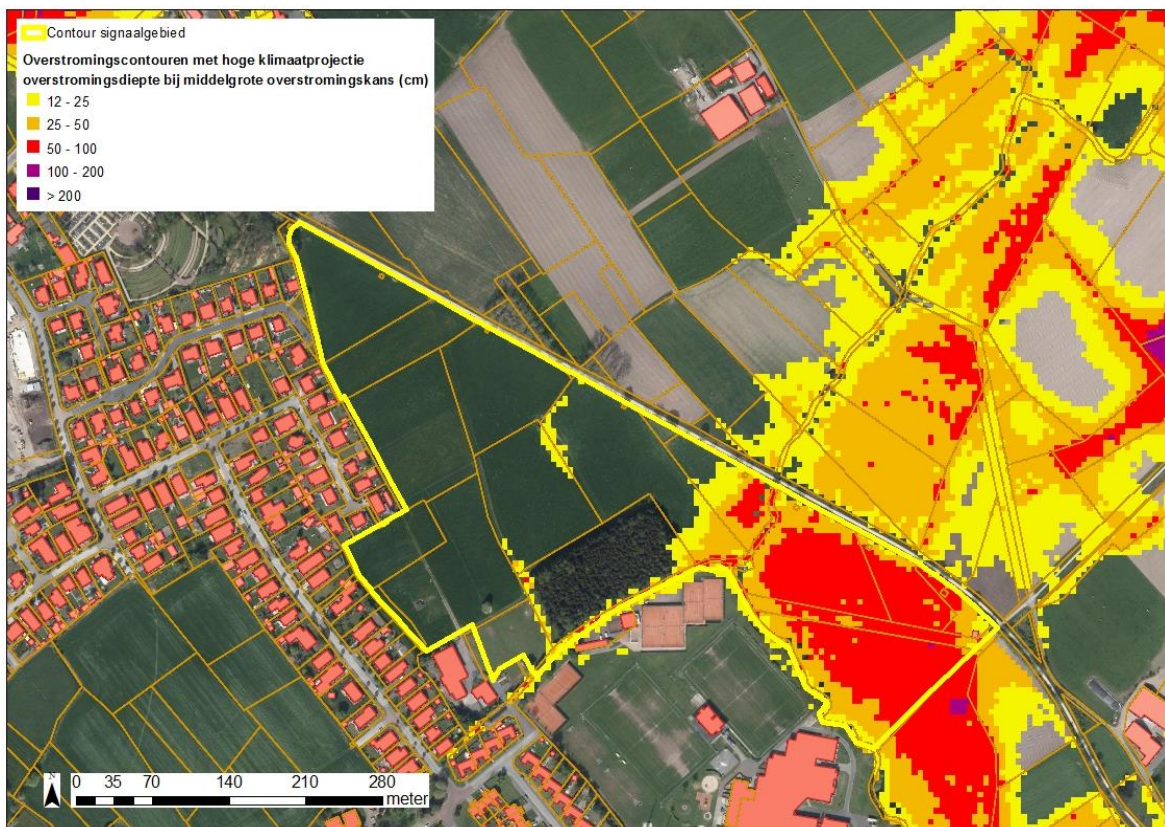
De Overstromingsrichtlijn vraagt om bij het voorkomen of beperken van mogelijk negatieve gevolgen van overstromingen rekening te houden met o.a. de invloed van klimaatverandering. Onderstaande kaarten met klimaatprojectie werden opgemaakt in kader van de ORBP-studie van VMM-AOW^[3] en geven niet alleen de overstromingskans (bij gemiddelde klimaatprojectie) maar ook de overstromingsdiepte (bij hoge klimaatprojectie). Vanuit het no regret principe lijkt het aangewezen om adaptief bouwen of waterbestendig bouwen af te stemmen op toekomstige overstromingshoogtes met hoge klimaatprojectie.

Uit de hieronder getoonde kaarten blijkt dat de overstroombare zone bij een gemiddelde klimaatprojectie niet substantieel uitbreidt. De overstromingsdiepte in het oostelijk deel van het signaalgebied kan bij een hoge klimaatprojectie oplopen tot ongeveer 1 m.

^[3] "Onderbouwing van het overstromingsrisicobeheerplan voor de onbevaarbare waterlopen, VMM, 2013"

Figuur: De blauwe contouren geven overstromingskansen met klimaatsverandering weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskans. De groene contour geeft de recente overstroomde gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskansen gekend is.

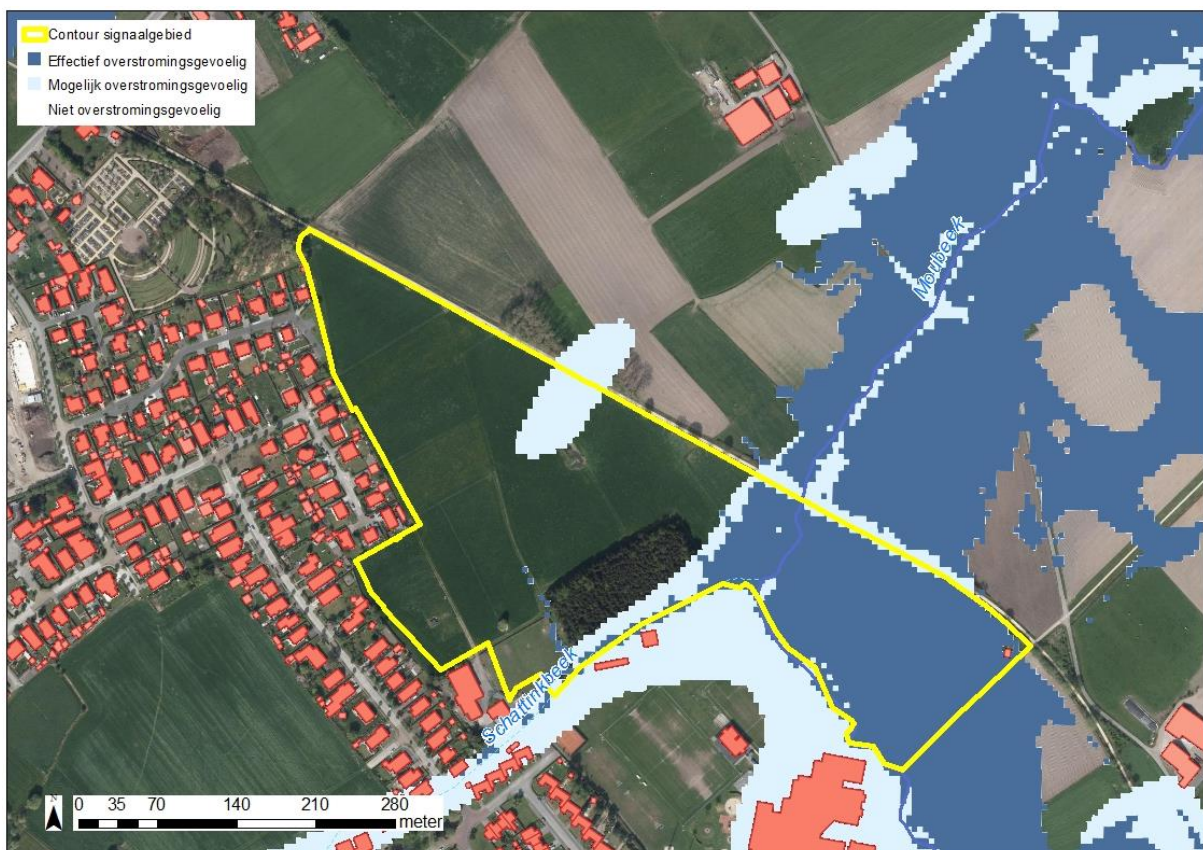

Figuur: De overstromingsdieptes van de middelmatige overstromingscontour met extreme klimaatsverandering worden hier weergegeven (geel= lage overstromingsdiepte tot paars= hoge overstromingsdiepte).

3.2 Bespreking watersysteem

De Mouwbeek is een zijloop van de Kerkebeek. Overstromingen komen verspreid voor over het stelsel van de Kerkebeek en bijhorende zijlopen. Een aantal verkavelingen uit de jaren 1960-1970 zijn gerealiseerd op plaatsen die van nature uit overstroombaar waren. Het stroomopwaarts gedeelte van het stelsel van de Kerkebeek bestrijkt quasi het volledig grondgebied van de gemeente Zedelgem. De gemeente Zedelgem, alsook de stroomafwaarts gelegen deelgemeente Sint-Michiels heeft regelmatig te kampen met wateroverlast.

De weilanden, aanpalend aan het gemeentelijke sport- en recreatiecomplex de Groene Meersen te Zedelgem, ten noorden van de samenvloeiing van de Schattinkbeek in de Mouwbeek zijn laaggelegen en komen bij hoogwater regelmatig blank te staan. Ze zijn dan ook aangeduid als effectief overstromingsgevoelig op de kaart van de overstromingsgevoelige gebieden.

Figuur: watertoetskaart van het signaalgebied op recente orthofoto (medio 2015) met aanduiding van de overstromingsgevoelige gebieden (lichtblauw = mogelijk overstromingsgevoelig; donkerblauw = effectief overstromingsgevoelig), volgens Ministerieel Besluit dd. 1/6/2014. Weergave van reeds goedgekeurde signaalgebieden in de omgeving.

4 Gebiedsvisie

4.1 Visie Integraal Waterbeleid

De Mouwbeek is een belangrijke zijloop van het stelsel van de Kerkebeek.

Het stelsel van de Kerkebeek kent over quasi gans zijn loop overstromingen. Het beheren en beheersen van deze overstromingen maakt onderwerp uit van het integraal waterbeheer waarbij rekening moet gehouden met de vorm van bodemgebruik : weiland, akker, bos, natuur, bebouwing.

Het stroomgebied van de Kerkebeek is door VMM uitgekozen als één van de pilootgebieden in Vlaanderen om de Meerlaagse Waterveiligheid (duurzame vermindering overstromingsrisico's via de 3P's – Protectie, preventie en paraatheid, op lokaal niveau uit te werken. Het is de bedoeling om in de loop van 2016 alle relevante actoren in het stroomgebied te betrekken en gezamenlijk te kijken hoe het overstromingsrisico in het stroomgebied van de Kerkebeek optimaal kan worden verminderd. In dit kader zal het signaalgebied deel uitmaken van een groter en ruimer geheel aan oplossingen in het stroomgebied van de Kerkebeek.

4.2 Ruimtelijke visie (structuurplannen ed.)

GRUP Afbakening Regionaalstedelijk gebied Brugge

Het signaalgebied is gelegen binnen de afbakeningslijn van het gewestelijk RUP, afbakening Regionaalstedelijk gebied Brugge (BVR 04/02/2011).

De kernen Zedelgem, Loppem en Sint-Elooi werden opgenomen binnen de afbakeningslijn van het Regionaalstedelijk gebied van Brugge. Het plangebied werd niet specifiek opgenomen in een deelgebied. Er zijn geen specifieke voorschriften verbonden aan de site.

Gemeentelijk ruimtelijk structuurplan Zedelgem

Het gemeentelijk structuurplan werd gedeeltelijk goedgekeurd door de deputatie dd.11/12/2014.

Volgens de woonprogrammatie is er op vandaag geen woonbehoefte. Vermits het GRS een beleidsdocument op langere termijn is, wenst de gemeente toch een aantal zoekzones voor wonen aan te duiden om eventuele behoeften op lange termijn te kunnen invullen zoals o.a. het WUG Patrijzenhoek (westelijke gedeelte van het signaalgebied).

Gelet op de decretale mogelijkheden tot aansnijding (art. 5.1. van de GWP en sociale aansnijding op basis van het decreet grond- en pandenbeleid) wenst de gemeente, vanuit het voorzorgprincipe, enkele randvoorwaarden te stellen:

- Bij de realisatie van het woonuitbreidingsgebied Patrijzenhoek moet ruime aandacht gaan naar de landschappelijke overgang t.o.v. de voormalige militaire spoorlijn (deel uitmakend van de Landschappelijke hoofdas).
- Bovendien kan dit gebied ook gedeeltelijk aangewend worden voor de eventuele uitbreiding van het sport-, recreatie- en cultuurcomplex Groene Meersen.

Voor een aantal grootschalige projecten is het wel noodzakelijk dat er als tussenstap naar de opmaak van een RUP eerst een masterplan wordt opgemaakt (zie 4.3).

4.3 Lopende initiatieven:

De WVI werkt aan een masterplanvorming voor het woonuitbreidingsgebied Groene Meersen (Snippenlaan-Patrijzenhoek-Azalealaan) te Zedelgem palend aan het signaalgebied Groene Meersen. Deze masterplanvorming is nog in volle ontwikkeling. WVI heeft haar plannen voor dit gebied ook ter advies overgemaakt aan het gemeentebestuur van Zedelgem. Het stedenbouwkundigconcept is nog in ontwikkeling.

In het masterplan wordt reeds aandacht geschonken aan de nodige ruimte voor waterberging en -buffering en rekening gehouden met de bestaande 'waterelementen' (poel, grachten, Schattinkbeek) in het plangebied.

5 Historiek overleg lokale besturen

Bij de screening van de relevante signaalgebieden en de opmaak van de ontwerp-startbeslissingen werden naast de lokale besturen ook andere relevante instanties uitgenodigd.

Overlegmomenten:

- 30/06/2015: overleg met gemeente Zedelgem, het Bekkensecretariaat Brugse Polders en Ruimte Vlaanderen
- 13/10/2015– bespreking GTO Brugse Polders – Gebiedsgericht en Thematisch Overleg
- 30/10/2015 – bespreking bekkenraad Brugse Polders
- 27/10/2015 – bespreking bekkenbureau Brugse Polders
- 12/11/2015 – voorstel van startbeslissing goedgekeurd door de Algemene bekkenvergadering Brugse Polders als beleidsondersteunend document.

Op 20/10/2015 heeft het college van burgemeester en schepenen zijn goedkeuring gehecht aan de ontwerp-startbeslissing.

Uittreksel uit het notulenboek:

Artikel 1.- Het college van burgemeester en schepenen bevestigt dat het effectief overstromingsgevoelig gebied ten noorden van de MoubEEK, bestemd als recreatiegebied en nu aangeduid als signaalgebied, kan aangeduid worden als een te vrijwaren gebied, op voorwaarde dat de oppervlakte aan recreatiegebied kan herbenut worden in de nabije omgeving in minder waterziek gebied. Dit aan de hand van een gemeentelijk RUP waarbij een planologische ruil voorzien wordt om het recreatiegebied te herbenutten.

Artikel 2.- Het college van burgemeester en schepenen beslist om de zone gelegen in het effectief overstromingsgevoelig gebied ten westen van de MoubEEK, bestemd als woonuitbreidingsgebied, niet aan te duiden tot een te vrijwaren gebied, maar om voor deze zone, enkel de zone in het effectief overstromingsgevoelig gebied, randvoorwaarden op te leggen waaraan moet voldaan worden bij het eventueel ontwikkelen van het woonuitbreidingsgebied.

6 Keuze ontwikkelingsperspectief, instrument en initiatiefnemer

C: nieuwe functionele invulling voor het gebied.

Voor het oostelijk deel van het signaalgebied betreffende “recreatiegebied” op het gewestplan. Het overstromingsgevoelig “recreatiegebied” wordt omgezet naar een bestemming die compatibel is met het watersysteem. Er wordt gezocht naar een andere locatie voor de realisatie van de oppervlakte aan recreatiegebied in de nabije omgeving. Hierbij wordt het instrument planologische ruil ingezet voor de eventuele inname van herbevestigd agrarisch gebied.

B: maatregelen met behoud van bestemming

Voor het westelijk deel van het signaalgebied betreffende “woonuitbreidingsgebied” op het gewestplan wordt de bestemming woongebied gerealiseerd met aandacht voor de overstromingsproblematiek die beperkt is tot de onmiddellijke omgeving van de waterlopen. Deze zones dienen in het kader van de ontwikkeling van de ganse wijk, ingericht te worden als groen/blauwe deelzone (recreatief, aansluiten met landschap, uitbreiding buffermogelijkheden ter compensatie van de aanleg van de wijk,...).

A: watertoets

- n.v.t.

Instrument:

Oostelijk deel: opmaak RUP (met planologische ruil)

Initiatiefnemers:

Westelijk deel: Gemeente Zedelgem, ism WVI en Provincie als beheerder van de Mouwbeek ikv wateradvies

Oostelijk deel: Ruimte Vlaanderen – context van gelegen binnen de afbakeningslijn regionaalstedelijk gebied Brugge.

7 Conclusie signaalgebied en beslissing Vlaamse Regering

Conclusie signaalgebied

Het signaalgebied “Groene Meersen” omvat 2 verschillende bestemmingen op het gewestplan: “woonuitbreidingsgebied” en “recreatiegebied”.

De overstromingsproblematiek, gelinkt aan de Mouwbeek en de Schattinkbeek, treft voornamelijk het oostelijk deel van het signaalgebied ingekleurd als “recreatiegebied”. Dit deel wordt omgezet naar een andere bestemming die compatibel is met regelmatig terugkerende overstromingen. Voor de realisatie van de gewenste oppervlakte aan recreatie wordt uitgekeken naar andere nabije locaties.

De overstromingsproblematiek in het westelijk deel van het signaalgebied met bestemming “woonuitbreiding” beperkt zich tot een strook langsheen de Mouwbeek en Schattinkbeek. Rekening houdend met de eerder beperkte overstromingsproblematiek moeten de zones rond deze waterlopen bij aansnijding van het woonuitbreidingsgebied ingericht worden in het kader van de ontwikkeling van de ganse wijk, als groen/blauwe deelzone (recreatief, aansluiten met landschap, uitbreiding buffermogelijkheden ter compensatie van de aanleg van de wijk,...).

Beslissing Vlaamse Regering d.d.31/03/2017

De Vlaamse Regering hecht haar goedkeuring aan het bovenstaand ontwikkelingsperspectief en gelast de bevoegde instanties om het ontwikkelingsperspectief te respecteren en de voorwaarden uit de ontwerp-startbeslissing door te vertalen bij de toepassing van de watertoets.